

Befalingsmandsskolerne i Sønderborg.

Sønderborg, Januar 1946.

VII. KANTONNEMENT OG BIVOUAK,
(Feltreglement I A Pkt. 254 - 293)

1. ALMINDELIGE BESTEMMELSER.

254. Gode Underbringelsesforhold er af største Betydning for Bevarelsen af Troppernes Kampkraft.

Det er derfor enhver Førers Pligt under Ophold paa Stedet at sørge for en saa god og snarlig Underbringelse af den ham underlagte Styrke, som Forholdene tillader.

K a n t o n n e m e n t, d.v.s. Underbringelse i eksisterende Lokalteter, er altid den tilstræbelsesværdige Underbringelsesform; B i v o u a k, d.v.s. Forbliven under aaben Himmel, en Nødudvej. Selv det tarveligste Kantonnement er at foretrække for Bivouak.

Bivouak kan være nødvendig, hvor der mangler tilstrækkelige Lokalteter, eller hvor disse maa anses for særlig udsat for fjendtlig Beskydning og Angreb fra Luften, eller endelig for saadaane Styrker, ved hvilke der kræves et særligt stort Beredskab.

Hvor Forholdene ikke tillader at bringe alle Tropperne under Tag, vil man ved at anvende en Blanding af Kantonnement og Bivouak - K a n t o n n e m e n t s b i v o u a k - kunne skaane Tropperne mere end ved Bivouak.

L e j r kan komme til Anvendelse paa længere Afstand fra Fjenden i Omraader, hvor det er ønskeligt mere permanent at forøge de eksisterende Muligheder for at bringe Tropperne under Tag. De i det følgende for Bivouak givne Bestemmelser kommer i Hovedsagen ogsaa til Anvendelse ved Underbringelse i Lejr.

255. Hvor det drejer sig om Overgang til Ophold paa Stedet efter en Rejsemarch, bekendtgøres det allerede i Befalingen for selve Marchen, eventuelt i forudgaaende særlige Befalinger, der ordner Underbringelsen for en længere Periode, hvorledes Underbringelsen skal være, og man forbereder denne ved dertil udsendt Personale (k v a r t e r g ø r e n d e).

256. Ogsaa ved K r i g s m a r c h e r giver Troppeføreren saa tidligt som muligt sine Befalinger for Underbringelse, ligesom man, hvor det er gørligt, forbereder Indkvarteringen ved forudsendte kvartergørende. For at lette Arbejdet for Underførerne og herved forkorte Troppernes Ventetid er det ofte hensigtsmæssigt, at Troppeførers Bestemmelser angiver Underbringelsen i Enkeltheder ned til Afdelinger, ligesom Befalingen da ofte med Fordel udgives i saa mange Eksemplarer, at de mellemfaldende Kommandøled kan lade Troppeførers Befaling gaa direkte videre, kun forsynet med de fornødne Detailbestemmelser o. lign.

257. Naar Tropperne er rykket til deres Kvarterer eller Bivouak, bør man undgaa Forandringer, der forstyrrer deres Ro. Et Situationen ikke tilstrækkelig opklaret til, at man kan træffe Bestemmelse om Underbringelse umiddelbart efter Marchens Ophør, udnyttes Ventetiden om muligt til at sørge for Troppernes Forplejning.

2. KANTONNEMENT OG KANTONNEMENTSBIVOUAK.

a. ALMINDELIGE BESTEMMELSER.

258. L a n g t f r a F j e n d e n tages navnlig Hensyn til Troppernes Bekvemmelighed. I Marchperioder kan man i saa Fald give Underbringelsesrummet stor Udstrækning. Simplest og bekvemst for Tropperne er det, naar Udstrækningen svarer til Marchgrupperingen i Dybde og Bredde, idet man - selv for større Led - ikke fjerner sig over 2 - 4 km fra de enkelte Marchveje. Under alle Forhold bør man være opmærksom

paa, at Fodfolk og beredne (hestetrukne) Enheder ikke faar for lange Kantonnementsmarcher.

Fordelingen af Tropperne sker normalt paa Grundlag af den under Marchen anvendte Troppeinddeling. Man vil i Reglen dog ikke kunne undgaa at blande Vaabenarterne, naar alle Stalde og Underbringelsesrum skal udnyttes.

259. N æ r m e r e v e d F j e n d e n træder de taktiske Hensyn i Forgrunden. Underbringelsesrummet maa under Hensyn hertil indskrænkes; Troppernes Bekvemmelighed bliver mindre. De yderste Kantonnementer med Front og Flanker belægges med Fodfolk, saaledes at Kantonnementerne for Artilleri m.v. beskyttes; eventuelt bør Artilleri ikke kantonneres alene. Ensartet Tæthed kan ikke paaregnes ved Kvarterfordelingen.

260. K a n m a n v e n t e a l v o r l i g t S a m m e n s t ø d m e d F j e n d e n, ordnes Underbringelsen med Kamp for Øje, saaledes at Afdelingerne i Hovedsagen underbringes der, hvor de ved fjendtligt Angreb i første Øjeblik skal anvendes.

261. U n d e r a l l e F o r h o l d bør man af H e n s y n t i l F a r e n f o r L u f t a n g r e b begrænse Underbringelsen i tæt sammenbyggede eller fra Luften meget paafaldende Lokalteter, medens enkeltliggende Ejendomme af almindelig Karakter udnyttes stærkt.

Indrykning i Underbringelsesomraadet bør, hvor det er muligt, undgaaes ved Dagslys; kan dette ikke gennemføres, bør den ske saa lidet paafaldende som muligt, idet Underafdelingerne uden unødigt Ophold direkte fra Marchen glider ind i Flyverskjul om deres Kvarterer, ligesom alle senere Bevægelser indenfor Kantonnementet begrænses til det mindst mulige.

Køretøjer fordeles, idet de principmæssigt underbringes sammen med deres Personel og Heste ved den Underafdeling (Deling m.v.), hvortil de hører. De anbringes snarest i Flyverskjul: under Træer, tæt ind til Bygninger, levende Hegn o.lign.; om fornødent sløres de omhyggeligt; Anbringelse under Tag bør for Kanoners og Ammunitionskøretøjers Vedkommende ikke ske, hvor der findes Straatag. Ved Marchen til de enkelte Kvarterer følges Vejene, saa Dannelse af særlige Spor over Markerne undgaaes.

Køgning bør ske saa vidt muligt i Flyverskjul, d.v.s. under Træer eller umiddelbart ind til levende Hegn, og ikke i større Grupper end for Underafdeling, undtagelsesvis Afdeling.

Om Natten maa Brug af Lys, der kan virke paafaldende fra Luften, undgaaes.

262. D e h ø j e r e M y n d i g h e d e r s K v a r t e r e r vælges saaledes, at Befalinger og Meldinger hurtigt kan komme de paagældende i Hænde, hvorved ikke alene Vejnettets, men ogsaa Telefon- og Telegrafnettets har Betydning. Særlig paafaldende og derfor udsatte Bygninger bør undgaaes.

263. I hver Købstad, større Landsby eller nogenlunde afgrænset Distrikt er den ældste indkvarterede Officer - herunder Pladskommandanten, hvis en saadan findes paa Stedet - K a n t o n n e m e n t s k o m m a n d a n t, naar ikke hertil særligt udpeges en anden Officer. Generaler og Regimentschefer kan, naar de efter deres Tjenesteaalder skal være Kantonnementskommandanter, overdrage denne Tjeneste til en anden, i Reglen den næstældste Officer.

Er der en Pladskommandant, som ikke bliver Kantonnementskommandant, skal han være til Bistand for denne ved Gennemførelsen af Anordninger, sigtende til Overholdelse af Rø og Orden paa Stedet.

b. INDKVARTERINGENS FORBEREDELSE OG IVERKSÆTTELSE.

264. F o r b e r e d e l s e a f I n d k v a r t e r i n g e n letter og fremskynder dens Iverksættelse og bør derfor stedse tilstræbes.

265. Naar Forholdene ikke nødvendigvis gør Forandringer, følges ved Indkvarteringen de i Fredstid gældende Forskrifter for Forberedelsen. Dog anvendes under Feltforhold ikke Marchbestemmelser og Kvarteranvis-

ninger i Operationsomraadet, ligesom en Anvendelse heraf i Omraadet bag Hæren kan undlades, hvor militære Forhold - bl.a. Hensynet til Hemmelighed - taler derfor.

Kræver Forholdene det, kan Indkvartering iværksættes af enhver Befalingsmand uden Befaling eller Bemyndigelse fra en overordnet Myndighed.

Øvrighedens, d.v.s. Politimesterens og Sognefogdens, Medvirkning befordrer en ordnet Indkvartering og skal derfor benyttes overalt, hvor Forholdene tillader det. Ikke sjældent maa man dog under Hensyn til den militære Situation og manglende Tid se bort fra Øvrighedens Bistand og alene paa Grundlag af Kortet, eventuelt suppleret med en summarisk Rekonoscoring paa Stedet, foretage en Fordeling af Indkvarteringsomraadet.

266. Naar det ikke foretages af højere Myndigheder, paahviler det Kantonnementskommandanten inden for sit Omraade at fordele Kantonnementet til de forskellige Troppeafdelinger. Han giver Bestemmelse for Sikringen, herunder Luftforsvaret, samt for den indre Tjeneste, Beredskabet og Forhold ved Alarmering. Hans Kvarter maa være let at finde og kendes af Tropperne.

267. Ved Troppeforlæggelser inden for et sikret Rum sendes kvarterergørende fra Afdelingerne normalt en Officer pr. Afdeling med en Befalingsmand af Officiantgruppen eller Underofficer pr. Underafdeling med fornødne Ordonnanser - pr. Jernbane eller Motorvogn, til Hest eller paa Cykel - forud. Det samme Personale kan overtage Tjenesten for flere Afdelinger.

Hvor Foroldene tillader det, sker Udsendelsen af kvarterergørende allerede Dagen forud - ellers saa tidligt som muligt paa selve Marchdagen - seneste under det store Hvil.

Naar Underbringelsen skal ske i et Rum, som man ved Marchens Begyndelse endnu ikke har inde, og Sammenstød med Fjenden ikke er udelukket, kan de kvarterergørende samles under fælles Kommando og følge f. Eks. Avantgarden. Personalet kan under disse Forhold, hvis det anses for nødvendigt, indskrænkes til en Officer (Befalingsmand af Officiantgruppen eller Underofficer) pr. Afdeling (selvstændig Underafdeling). Troppeførerens Bestemmelser for Underbringelsen kan samtidig, hvis det har været muligt at gaa i Enkeltheder med Bestemmelserne (jfr. Pkt. 256), meddeles de kvarterergørende direkte, saaledes at der spares mest mulig Tid til Fordel for Forberedelsen. Det maa da tillige fra Troppeførerens Side meddeles de kvarterergørende, hvornaar omtrent de kan vente, at Afdelingerne vil indtræffe i Kantonnementsomraadet.

Er Tiden knap eller Forholdene meget vanskelige enten paa Grund af Lokaliteters Knapthed i Forhold til Styrken, eller fordi taktiske Hensyn i udpræget Grad maa gøres gældende ved Ordning af Underbringelsen, begiver Kantonnementskommandanten sig personlig frem med fornødent kvarterergørende Personale fra de enkelte Afdelinger for at forberede Indkvarteringen.

268. Indkvarteringsforberedelse gaar - alt efter den Frist, man har - ud paa at underrette Øvrighed og Beboere, fordele Belægningsomraadet, bestemme Lokaler til Vagter, Arrester og syge, undersøge, hvorledes den ydre Sikring samt Luftforsvaret bør ordnes, hvor Underafdelingerne kan samles i Flyverskjul i Tilfælde af Alarmering (Alarmpladser). Der vil ofte være Anledning til at fordele Brønde og Vandingssteder, undersøge Stedets Hjælpemuligheder for Afdelingernes Haandværkere (Smedie, Autoreparation o.lign.) samt Forholdene for Badning, Vask m.m. Endelig kan der være Tale om at skaffe Oplysninger om Mulighederne for, eventuelt forberede, Tilvejebringelse af visse Dele af Forplejningen, særlig Grøntsager eller Mælk samt Havre, Hø og Halm. Af Hensyn til sidstnævnte Undersøgelser m.v. kan det undertiden være hensigtsmæssigt at lade en Del af Forplejningspersonalet, hvis dette er ved Haanden, ledsage det kvarterergørende Personale. Skal flere Afdelinger indkvarteres i samme Lokalitet, fordeler den kvarterergørende, der repræsenterer Kantonnementskommandanten, Kvartererne.

269. Indkvarteringen skal iværksættes hurtigt og ordnet. Kantonnementskommandanten udgiver ufortøvet de Befalinger - først og fremmest vedrørende Kvarterfordeling, ydre Sikring,

Vejsparring og Luftforsvar - der er nødvendige, for at Afdelingerne kan rykke i Kvarter. Han supplerer dem derefter snarest - eventuelt efterhaanden - med Bestemmelser for Tjenesten i Kantonnementsområdet omhandlende Ordning af Kommando og Tilsyn (bl. a. Kantonnementskommandantens Kvarter, tilsynshavende Befalingsmand), indre Vagter, Beredskab, indre Orden, Forplejning og Sundhedstjeneste, Forhold ved Opbrud og Alarmering, herunder Flyver- og Gasalarmering.

Samtlige Bestemmelser bør, hvor det drejer sig om et Omraade omfattende væsentlig mere end en enkelt Afdeling, saa snart som muligt samles i en fuldstændig og skriftlig K a n t o n n e m e n t s b e f a l i n g.

270. Ved K v a r t e r f o r d e l i n g bør den taktiske Orden saa vidt muligt opretholdes. De forskellige Enheders Omraader skal være bestemt afgrænsede. De to Sider af samme Gade tildeles helst samme Enhed. Inden for Underafdelingen sker Indkvarteringen saa vidt muligt delingsvis. Fjerntliggende Gaarde benyttes helst ikke (jfr. dog Pkt. 261). Gaarde og Huse, hvor der er smitsom Sygdom blandt Mennesker eller Dyr, maa kun belægges efter særlig Tilladelse. Ved blandet Indkvartering i Fjendens Nærhed fordeles Kvartererne saaledes, at de øvrige Vaaben og Train beskyttes af Fodfolk.

271. Naar Forholdene nødvendiggør et stort Beredskab, lægges Styrken eller den paagældende Del deraf i A l a r m k v a r t e r; hver Enhed (Kompagni, Deling) forbliver da samlet under sin Førers Kommando. Man benytter kun større Rum, hvorfra man let kan komme ud, og der træffes i det hele strenge Bestemmelser for Beredskabet. (jfr. Pkt. 280).

272. C h e f e r n e s K v a r t e r e r vælges saaledes, at de er lette at finde, og hvor det er muligt, i Ejendomme, der har Telefon. Hos hver Chef indkvarteres en Spillemand.

For hver Underafdeling bestemmer Chefen en A l a r m p l a d s: d. v. s. det Sted eller det Rum, hvor Underafdelingen skal møde ved Alarmering. Alarmpladsen, som skal være kendt af alle indenfor Underafdelingen og være let at finde, behøver ikke at være en fælles Plads for hele Underafdelingen, men betegner under eet de Steder, hvor de forskellige Delinger m. v. samles og holder sig rede under Flyverskjul. Skal ved en Alarmering bestemte Stillinger eller Punkter besættes, eller Afmarch ske paa nærmere Ordre i en fastsat Retning, tages der ved Valg af Alarmplads Hensyn hertil. Ofte kan der fra Afdelingens Side og da for denne som Helhed være Anledning til at fastsætte særlige Bestemmelser for Trainets Samling.

Sammendragning af flere Underafdelinger paa fælles Alarmplads bør kun ske, naar denne i Flyverskjul tillader en rimelig adskilt Opstilling af Underafdelingerne (f. Eks. i Skov, derimod ikke i en tæt sammenbygget Landsby e. lign.). Hvor dette ikke er Tilfældet, sker Sammendragning først samtidig med Opbruddet ved Indrykning i Marchformationer umiddelbart fra de enkelte Underafdelingers Alarmpladser.

c. TJENESTEN I KANTONNEMENTET.

273. Enhver Befalingsmand sørger for Ro og Orden inden for sit Omraade. I hvert Kvarter er den ældste Befalingsmand Kvarterformand og har som saadan Ansvar for og Myndighed over det indkvarterede Mandskab med Hensyn til Ro og Orden i Kvarteret; findes ingen Befalingsmand i Kvarteret, udtages en mening til Kvarterformand.

Kantonnementskommandanten befaler en Kaptajn som K a n t o n n e m e n t s i n s p e k t ø r og desuden Løjtnanter eller Befalingsmænd af Officiantgruppen som t i l s y n s n a v e n d e. Kantonnementsinspektøren bistaar Kantonnementskommandanten efter dennes nærmere Bestemmelse og handler paa hans Vegne i alt, hvad der vedrører Sikkerhed og Orden. Han fører Tilsyn med Vagterne og er disses foresatte; han gør herved Brug af de tilsynshavende, der er ham underlagt.

274. Kantonnementskommandanten har Ansvaret for Kantonnementets u m i d d e l b a r e S i k r i n g (jfr. Pkt. 135) og L u f t f o r s v a r, herunder Mørklægning.

Troppeførereren kan helt eller delvis og indenfor et begrænset Omraade ophæve den af højere Myndigheder iværksatte Mørklægning.

275. I alle Kantonnementer - ogsaa saadanne, der er belagt af Train-grupper eller Transformationer - skal der til Sikring særlig med fjendtlige motoriserede Enheder (Panservogne o. lign.) tilvejebringes Vejspærringer og udstilles ydre Vagter paa alle Veje, der ikke er lukket ved Tilstedværelsen af andre Tropper i umiddelbar Nærhed. Tæt ved Fjenden kan det tillige være nødvendigt at besætte vigtige Punkter i nærmeste Omegn med ydre Vagter.

Tilsynet med de ydre Vagter ordnes af Kantonnementskommandanten (Pkt. 273), hvem de er underlagt. De afgives ved blandet Belægning fortrinsvis af Fodfolket, iøvrigt af den paagældende Enhed (Traingruppe, Transformation) selv. Til hver Vagt bør, hvor det er muligt, afgives en Spillemand.

De ydre Vagter forholder sig i Hovedsagen som Feltvagter. Der maa af Kantonnementskommandanten gives Vagterne de fornødne Bestemmelser med Hensyn til eventuel Forbindelse med andre kantonnerende Enheder i Nærheden samt med eventuelle Forposter. Rykker andre Enheder ind i hidtil ubelagte Rum tæt foran de ydre Vagter, melder disse straks herom, saaledes at Kantonnementskommandanten kan træffe eventuelle Ændringer i Ordningen af de ydre Vagter, mulig inddrage visse af disse.

276. Sikring mod Angreb og Observati-
on fra Luften sker om Dagen, naar intet andet befales, uden særlig Ordre afdelingsvis og saaledes, at de herved anvendte Styrker forbliver underlagt Afdelingerne (Underafdelingerne). Ved særlig tæt og blandet belagte eller særlig udsatte Dele af Kantonnementsomraadet kan det være hensigtsmæssigt, at Kantonnementskommandanten lader formere et særligt Luftværnskommando bestaaende af et Antal Delinger å 4 Maskingeværer eller Rekylgeværer afgivet af en eller flere Afdelinger og underlagt Kantonnementskommandanten direkte.

Om Natten oprettes Luftsikring kun i meget lyse Nætter, eller hvor ganske særlige Forhold taler derfor.

Ved hver Underafdeling og Stab udsættes altid, Dag som Nat, uden særlig Ordre mindst en Post til at videregive Signal om Flyveralarm.

Flyveralarm gives fra de til Luftsikring udsatte Styrker og gentages uden særlig Ordre fra enhver indenfor samme Kantonnementsomraade værende Underafdeling.

Om Dagen alarmeres for alle fjendtlige Flyvere, der har Retning ind over Kantonnementet. Luftværnsvaabnene træder i Virksomhed mod Flyvere, der kan rækkes, medens alt andet Personel søger i Flyverskjul, idet Sammenhobning baade ude og inde undgaas. Sker Angreb paa Kantonnementet, søges bedst mulig Dækning; dertil forud udpegede Folk søger straks til Hestene og forbliver ved disse.

Om Natten alarmeres kun ved Angreb og ikke før de første Bombenedslag. Alle forbliver i Skjul og bedst mulig Dækning ved eller i Kvarterer indtil anden Ordre, dertil udpegede Folk skal om Natten til Stadighed være ved Hestene.

Flyveralarm er saaledes hverken ved Dag eller Nat Ordre til Møde paa Alarmplads.

Den største Ro og øjeblikkelig, fast Indgriben fra Befalingsmændenes Side er paakrævet for at forebygge Panik. Ingen uden de dertil udpegede Luftværnsvaaben maa skyde uden Ordre fra en Underafdelingschef eller højere Chef.

I større Lokalteter og ved tæt Belægning bør Kantonnementskommandanten - eventuelt i Samarbejde med lokalt Politi og Brandvæsen - underrette Befolkningen om dens Forhold ved Luftangreb, beordre Mørklægning (Blænden af Vinduer og Lygter) og forberede Slukningsarbejde m.v. paa særlig udsatte Steder.

277. Til Varetagelse af den indre Tjeneste i Kantonnementet udstilles indre Vagter og Poster, bl.a. til at opretholde Orden; føre Tilsyn med Mørklægning, bevogte Stabskvarterer, Telefoncentraler og Telegrafkontorer, Train og Beholdninger, til at tjene som Vejvisere, ordne Færdselen, lette Alarmering, o. lign. Ved længere Ophold og ved tæt Belægning er saadanne Vagter og Poster særlig nødvendige; i Mærkede perioder maa man være særlig sparsom med dem. De udstilles og tilses i Reglen efter Kantonnementskommandantens Bestemmelse (Pkt. 273); dette udelukker dog ikke, at den enkelte Afdeling (Underafdeling) kan udstille Poster indenfor sit Omraade, hvis den finder Anledning dertil; disse Poster staar da under Afdelings (Under-

afdelingens) eget Tilsyn.

Vagternes Styrker retter sig efter deres Opgaver; der tildeles, hvor det er muligt, hver Vagt - ellers den vigtigste Vagt - en Spillemand.

Vagter og Poster forholder sig efter Reglerne i Garnisonstjenesten; de afgiver dog ingen Åresbevisninger.

Naar Styrken er ringe, kan en ydre Vagt tillige overtage en indre Vagts Opgaver.

278. Chefskvarterer, Vagter, Telefonstationer og Telegrafkontorer samt Lagers og Dyrlagers Kvarterer mærkes med Kvartermærker, Lygter (svage, afskærmet mod Luften) eller iøjnefaldende Opslag (jfr. Pkt. 210).

Derimod bør der i intet Tilfælde anvendes Paamaling (Paaskrivning med Kridt) af Afdelings- og Underafdelingsbetegnelser paa de enkelte Kvarterer.

Til Vejledning ved Færdselen i Kantonnementet kan det være nødvendigt at træffe særlige Foranstaltninger (Poster, Opstilling af Vejviserskilte o.lign.).

279. Myndigheder, Afdelinger og Institutioner opretter straks efter Ankomsten til et Kantonnement Telefonvagt og opgiver Adresse og Telefonnummer til nærmeste foresatte Myndighed samt til Kantonnementskommandanten; er den Telefoncentral, til hvilken de hører, besat med militært Centralkommando, underrettes dette ligeledes ufortøvet om Adresse og Telefonnummer (jfr. Feltreglement III, Pkt. 38).

Kantonnementskommandanten giver de indre Vagter Oplysning om de Adresser, de ifølge deres Opgave bør kende.

280. Jo længere Kantonnementet varer, desto mere ordnes Tjenesten paa regelmæssig Maade. Jo mere sammentrængt Kantonnementet er, desto virksommere maa Tilsynet med Mandskab og Heste være.

281. Er Kantonnementet tæt belagt, bør de indre Vagter gøres forholdsvis stærke, en stadig Patrouillering i Gaderne og et hyppigt Eftersyn ved Officerer finde Sted, ligesom der bør udsættes Brandvagter indenfor Underafdelingerne. Underafdelingerne har Ansvaret for en Ordning af Latrinforholdene ved sædvanlige deres Kvarterer samt for, at Kogning - saafremt det sker ved Underafdelingerne - finder Sted under forsvarlige Hensyn paa een Gang til Brandfare og til Flyverskjul.

Under alle Forhold bør der føres Kontrol med, at Værtshuse er forladt senest fra det Tidspunkt, da Befalingsmand og Mandskab skal være i Kvartererne.

Taler Forholdene derfor, giver Kantonnementskommandanten særlige Bestemmelser for Ordning af Vognfærdselen, for Fordeling af Brønde og Vandingssteder, for Ordning af Slukningsarbejdet ved Ildebrande (Kommandering af en Brandberedskabsstyrke og Udnyttelse af lokalt Brandpersonel og -materiel), forbyder Spiritusudsalg, befaler tidligere Lukning af Værtshuse o.s.fr.

282. Retraite og Reveille blæses efter Kantonnementskommandantens nærmere Bestemmelse. I Fjendens Nærhed er Anvendelse af ethvert andet Signal end "Generalmarch", "Flyveralarm" og "Gasalarm" forbudt.

283. Foranstaltninger til Tilvejebringelse af Forplejning o.lign. ved Køb eller Rekquisition træffes i Reglen af de højere Myndigheder, som herved kan benytte Kantonnementskommandantens Bistand. I særlige Tilfælde kan det blive dennes Sag selvstændigt at træffe saadanne Foranstaltninger.

Kantonnementskommandanten supplerer de højere Myndigheders Bestemmelser for Udlevering o.lign. særlig hvor denne vedkommer flere af de inden for hans Omraade indkvarterede Afdelinger m.fl.

Herved tages Hensyn til, at Vojene i Kantonnementet ikke maa være spærret for Tropperne ved uventet Opbrud.

284. Underafdelingscheferne har paa Grundlag af de højere Myndigheders Bestemmelser Ansvaret for Beredskabet. Ved Fodfolket skal, forinden der rykkes i Kvarter, altid uden særlig Ordre Rekylgeværer og Vekselpiber udleveres fra Fægtningsvognene.

285. Hvor Udsigten til Overraskelse fra Fjendens Side eller til, at en Anvendelse (Borttransport) af Tropperne kan blive paakrævet med meget kort Varsel, er ringe, anvendes "Almindeligt Beredskab": Befalingsmænd og Mandskab kan færdes overalt indenfor Afdelingens Indkvarteringsomraade, men maa kun forlade dette i tjenstlig Anledning eller med Afdelingens Tilladelse. I særlige Tilfælde, navnlig ved Kantonnement af længere Varighed og i stor Afstand fra Fjenden, kan Divisionen eller tilsvarende Myndighed udvide det Omraade, inden for hvilket Færdsel er fri uden særlig Tilladelse.

Naar intet andet er bestemt eller særlig Tilladelse givet, skal tjenstfri Befalingsmænd og Mandskab være i deres Kvarter mellem Kl. 22 og Kl. 6.

Der kan hviles afklædt og stilles ikke større Krav med Hensyn til hurtigt at kunne møde marchklar end under almindelige Garnisonsforhold. Heste afsadles og afseles; Bagagen (Tornystrene o.lign.) fordeles i den Tid, Bagagetrainet er til Raadighed. Train pakkes kun, naar det skal afgaa eller paa særlig Ordre.

Skønnes det nødvendigt hurtigere at kunne gøre Styrken marchklar, befales "Forhøjet Beredskab". Tjenstfri Befalingsmænd og Mandskab skal forblive indenfor Afdelingens Omraade og, naar det er mørkt, være i deres Kvarter. Tilladelse til at afvige herfra kan kun gives af Divisionen.

Der anvendes fortrinsvis færre og større Kvarterer (for Delinger m.fl.). Der kan hviles afklædt, men Vaaben, Udrustning og Lygter eller andet Lys holdes saaledes klar, at der selv i Mørke i korteste Tid kan gøres færdig til Udrykning. Er Bagagen (Tornystre m.v.) udleveret, skal den fra Mørkets Frembrud være gjort rede til hurtig Aflevering. Fægtningstrainets Køretøjer holdes pakkede (jfr. dog Pkt. 284), saa længe det er mørkt. Heste afsadles og afseles, men hurtig Opsadling og For-spænding skal være forberedt; der skal brænde Lys i Staldene (afblændet udad til) hele Natten.

Alarmordonnanser afgives fra samtlige Kvarterer til nærmest foresatte Chefs Kvarter. I alle Chefskvarterer skal der være Telefonvagt Døgnet rundt.

I Fjendens umiddelbare Nærhed, eller hvor Forholdene iøvrigt taler derfor, befales for de Styrker, det ikke er nødvendigt at holde under Vaaben i selve Kampstillingerne "Alarmberedskab". Saa vidt muligt hver Underafdeling, i hvert Fald hver Deling, forbliver samlet under sin Førers Kommando; kun store Rum, hvorfra man let kan komme ud, benyttes. Hjelme og Tornystre (Brødposer) kan aftages, Lædertøj kan løsnes, men maa ikke aftages; al Udrustning undtagen Geværerne, der - hvis intet andet bestemmes - sættes sammen umiddelbart udenfor Udgangen, forbliver hos Manden. Der brænder til Stadighed Lys (afblændet udadtil) i Kvartererne. Bagage kommer ikke til Udlevering. Train og Køretøjer holdes pakket. Hestene anbringes i Rum, hvorfra de let kan bringes ud; kun større Stalde og Skure benyttes; Mandskabet hviler ved Hestene, der - naar intet andet bestemmes - ikke afsadles eller afseles.

Alarmordonnanser og Telefonvagt som ved "Forhøjet Beredskab". Desuden udstilles Post for Gevær (tillige Alarmpost) ved samtlige Kvarterer.

d. OPBRUD FRA KANTONNEMENT.

FORHOLD VED ALARMERING OG VED FJENDTLIGT ANGREB.

286. I Almindelighed befales Opbrud forud. Tropperne ordner sig til Afmarch; efterladt Train skal være under Kommando og maa ikke spærre andre Troppers Gennemmarch. For Vagternes Forhold maa der gives særlige Bestemmelser.

287. Kantonnementskommandanten drager Omsorg for, at Opslag, Vejviserskilte, Fortegnelser over Stabskvarterer og Telefoner o.lign., som efter Opbruddet kunde give Oplysninger angaaende den indkvarterede Troppstyrke, fjernes. Samme Pligt paahviler enhver Befalingsmand indenfor hans Omraade.

Godtgørelse for Kvarter med Liggestraa og Strøelse finder ikke Sted; Kvarterbilletter, Kvartalslister o.lign. afgives derfor ikke til Beboere og Myndigheder, men medføres af Afdelinger og Underafdelinger, saaledes at der ikke herigennem kan falde Fjenden Oplysninger i Hænde om den Styrke, der har været indkvarteret. I Fredstid følges dog de herfor fastsat-

te særlige Bestemmelser.

Rekvitioner og Kvitteringer, der udstedes for ~~udskrevne Sager~~ eller Befordringsmidler, forsynes ikke med Afdelings- og Underafdelingsbetegnelse af nogen Art, men mærkes med Løbenumre og udfærdiges iøvrigt som nøje Genparter af det Eksemplar, der beholdes af Rekvirenten (Feltreglement II, Pkt. 76 og 223.).

288. Alarmering kan foregaa som **A l a r m e r i n g v e d G e n e r a l m a r c h** eller **A l a r m e r i n g i S t i l h e d**.

Naar ikke højere Myndigheder har forbeholdt sig at alarmere ved **G e n e r a l m a r c h**, kan Kantonnementskommandanten alarmere ved dette Signal. Angriber Fjenden pludselig, er dog enhver Vagt forpligtet, enhver Delingsfører eller højere Fører berettiget, til paa eget Ansvar at lade blæse Generalmarch. Signalet gentages af alle Spillemand indenfor samme Lokalitet; udover denne maa det kun gentages efter Bestemmelse af Kompagnichefer eller højere Chefer, der derfor straks underrettes, naar Signalet høres; hvor det er muligt, søger de telefonisk Oplysning hos foresat Myndighed, forinden Signalet gentages.

A l a r m e r i n g i S t i l h e d er i Reglen aat foretrække for Alarmering ved Generalmarch, der let vækker Uro. Den skal altid være forberedt, i det mindste ved, at der i Chefskvarterer m.v. findes Telefonvagt samt Ordonnanser, som kender Beliggenheden af nærmest underordnede Leds Chefs- (Delingsfører-) kvarter, under forhøjet Beredskab og Alarmberedskab (jfr. Pkt. 285) ved Aigivelse opad af Alarmordnanser, eventuelt Udstilling af Alarmposter. Det vil ved denne Fremgangsmaade være muligt efter Forholdene at alarmere hele eller kun en Del af Styrken.

F l y v e r a l a r m og **G a s a l a r m** maa altid gives ved Signal.

Angaaende **F l y v e r a l a r m** henvises til Pkt. 276. Signalet for **G a s a l a r m** gentages uden yderligere Ordre af enhver Vagt, der hører Signalet.

289. Ved **A l a r m e r i n g** gør Underafdelingerne sig marchklare paa deres Alarmpladser og sender, hvis dette ikke allerede er sket, uophødelige Befalingsmodtager til Afdelingen. Train følger, hvis ingen anden Bestemmelse er truffet, Underafdelingen, Skal Trainet samles andet Steds eller indtil videre forblive i Kvartererne, skal det være under Kommando, og fornøden Forbindelse optages indenfor de enkelte Traingrupper (Ordonnanser til Trainføreren fra andet Steds staaende Køretøjer, Telefonforbindelse eller Befalingsmodtager fra Trainføreren til vedkommende Kommandomyndighed.).

Ved **G a s a l a r m** paasættes Gasmasken, og Gaspersonale (Gasofficerer og -underofficerer, Gassperere, Gasrensere m.fl.) træder i Virksomhed. Er der forberedt særlige Foranstaltninger mod Gasfaren, iværksættes disse; gasbeskyttede Rum, der maatte være indrettede, tages i Brug efter de herfor givne Bestemmelser. Om Forhold ved **F l y v e r a l a r m** henvises til Pkt. 276.

290. For Vagternes og de til Luftværn afsatte Styrkers Forhold ved Alarmering fastsætter Kantonnementskommandanten de fornødne Bestemmelser. Er ikke andet befalet, forbliver de ved Alarmering foreløbig paa Plads.

De ydre Vagter og Luftværnsenhederne inddrages i Reglen først, naar Afdelingerne paa anden Maade er sikrede. De gør til det yderste Modstand mod fjendtlige Angreb.

De indre Vagter fortsætter deres Opgave, idet de skrider ind mod Panik, Uorden, Spærring af Veje o.lign. De inddrages i Almindelighed samtidig med de ydre Vagter.

291. Er Fjenden Sverraskende trængt ind i Kantonnementet, forsvarer man sig i Kvartererne; Enheder, som det er lykkedes at samle, gaar uden yderligere Ordre snarest til Modangreb for at kaste Fjenden ud.

3. BIVOUAK.

292. For Valg af Plads for Bivouak er taktiske Hensyn afgørende. Bivouaken maa ikke være indset fra Fjendens Terrain og maa være bedst muligt beskyttet mod Indseende fra Luften. Da fuldstændigt

Skjul mod Luften sjældent er opnåeligt, vil det oftest være nødvendigt at bivouakere i mindre Led (Underafdelinger) med passende Afstand mellem disse; Selv indenfor den enkelte Bivouakplads vil en vis Spredning hyppigt være paa sin Plads, idet Bivouakanlæggene knyttes til dækkende og skjulende Terrængenstande eller i alt Fald til naturlige Linier i Terrænet. Regelmæssige Formationer bør undgaaes - ogsaa for Opstilling af Heste, Køretøjer og Train.

Iøvrigt kan Hensynet til Mulighederne for at skaffe Brændsel, Liggehalm, Drikkevand o. lign. samt Nødvendigheden af at lade Møtorkøretøjer og tunge Piecer m.v. forblive paa Vejene ogsaa faa Indflydelse paa Grupperingen.

Hvert Vaaben bivouakerer for sig. De særlige Vaaben maa være beskyttede igennem deres Anbringelse i Forhold til Fodfolket.

Afdelings- og højere Stabe bringes saa vidt muligt under Tag.

293. Selve B i v o u a k p l a d s e n skal være tør og yde Læ mod Vind og Vejr. Enge bør ikke benyttes, selv om de forekommer tørre. Der maa tages Hensyn til Ind- og Udrykningsforholdene.

Skove egner sig i Reglen godt til Bivouakplads; dog kan man i Løvskove kun være uindset fra Luften, naar der er Løv paa Træerne. Kratpartier, Haver, Hulveje og Skrænter er ofte fordelagtige.

Iøvrigt bør man vælge Steder, hvor Jordbundens Farve og Udseende gør det vanskeligt for Flyvere at faa Øje paa Trepperne. Der bivouakeres saa vidt muligt i Skygge.

294. Afdelingschefen er B i v o u a k k o m m a n d a n t . Rekrugnering før og Valg af Plads i store Træk paahviler Bivouakkommandanten, der tillige om fornødent bestemmer, hvor Bivouakfornødenheder skal afhentes, og hvor der skal vandes og koges, ligesom han ordner den umiddelbare Sikring og Luftforsvaret af Bivouaken, sørger for indre Orden og fastsætter Beredskabet og Forholdet ved Alarmering.

Luftforsvaret ordnes i Hovedsagen som i Kantonnement, men af Hensyn til, at en Bivouak er et forholdsvis gunstigt Maal for Flyverangreb, maa Luftforsvaret ofte gøres stærkt, ligesom der almindeligvis vil være Anledning til at samle de hertil bestemte Midler (Luftværnsmaskingeværer og Luftværnsrekylgeværer m.m.) under fælles Kommando umiddelbart under Bivouakkommandanten.

295. Ved I n d r e t n i n g a f B i v o u a k gælder det om hurtigt at skaffe Læ mod Vejrliget og at komme til Hvile.

Ved Indrykningen maa det af Hensyn til Fjendens Luftopklaring undgaaes at danne iøjnefaldende Spor og Kolonneveje visende mod Bivouakpladsen. Forhold ved Alarmering fastsættes straks ved Indrykningen; Bivouakpladsen er i Reglen Alarmplads.

Bivouakkommandanten giver de for Bivouakens Indretning nødvendige Anordninger. Han lader snarest det nødvendige Liggehalm og Brændsel tilvejebringe.

Latrinerne lægges til Læsiden. De tildækkes jævnlig med Jord. Affald graves ned.

Af Hensyn til Beskyttelse mod Luftangreb kan det i Bivouaken være hensigtsmæssigt at tilvejebringe Dækninger mod Sprængstykker, hvis saadanne Anlæg kan sløres, saa de ikke røber mere, end de gavner. Skinanlæg kan tjene til at vildlede Fjendens Flyvere med Hensyn til Bivouakens virkelige Beliggenhed.

296. Bivouakkommandanten er ansvarlig for R o g O r d e n paa Bivouakpladsen. Der oprettes en Bivouakvagt og kommanderes de fornødne tilsynshavende.

Afhentning af Drikkevand og Bivouakfornødenheder og lignende Tjenesteforretninger foregaaer under Kommando.

Kort før Mandskabet skal til Ro samt noget efter Dag gry afholder Underafdelingerne Appel.

297. Inden B i v o u a k p l a d s e n f o r l a d e s, oprømmes den. Bivouakild og Ild ved Kogesteder slukkes, Latriner tilkastes, og Affald nedgraves, Vejvisere, Opslag o. lign. fjernes.

298. A l a r m e r i n g maa kunne foregaa hurtigt og stille. Alle gør sig klar til Afmarch og stiller paa Alarmpladsen. Ved F l y v e r a l a r m søges Dækning (Skjul) eller forblives (liggende) paa Stedet efter de herfor givne Bestemmelser; dertil udpeget Mandskab gaar til Hestene og forbliver ved disse. Ved Gasalarm paasættes Gasmasker, men forblives iøvrigt paa Stedet.